

LAISVĖ

Bi-weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Telephone: 641-6887
Area Code 718

Entered as second-class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

LAISVĖ

THE LITHUANIAN BI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY

Dvisavaitinis

Jungtinės Valstijos \$12.00
Kanadoje \$15.00
Kitur užsienyje \$15.00
Pavienio egzemplioriaus kaina 25 centai

PRICE 25 c.

NO. 11

PENKTADIENIS, LIEPOS (JULY) 18, 1986

OZONE PARK, N. Y. 11417

75-IEJI METAI

KRISLAI

Veidu i Lietuvą —
Veidu i pasaulį...

Kuomet lozungo pobūdžio trumpas posakis "Veidu i Lietuvą" pradėjo mirgti Amerikos lietuvių liberalinėje spaudoje, ji galima buvo suprasti kaip iš paties gyvenimo reikalo išplaukiantį teigiamą reiškinį. Šviesiečiai, akiratininkai, "Metmenų" inteligentai ir kai kurie jauni katalikai pradėjo suprasti pagrindinę tiesą: negalima branginti ir ugdyti lietuvišką kultūrą ir lietuviybę čia pas mus. Vakaruose, ignoruojant žydinčią ir būjančią kultūrą pačioje Lietuvoje. Kad padaryti tą posūkį, betgi, reikėjo ir bent kiek politiniai persiorientuoti, palikti nuošalyje aklą neapykantą, pasilikti kritiškumą, bet tuo pačiu laiku bandyti žiūrėti blaiviomis akimis... Iš karto jie bandė taip orientuotis, bet dabar iš to užmojo tik likučiai mato si-akla neapykanta socializmui viską nustelbia. Bet - kodėl? Bandysime pagvilteni.

Atsinešimas i dabartinę Lietuvą negali būti izoliuotas nuo likusio plataus pasaulio supratimo. Emocinis lygiai kaip logiškas atsinešimas i tarybinę Lietuvą tam tikra prasme yra glaudžiai susijęs su atsinešimu i pasaulinę padėtį. Kitaip sakant, negalima įgyvendinti sloganą "Veidu i Lietuvą", ignoruojant arba nesuprantant likusio pasaulio. Kitas obalsis, kitas deizvas, kitas lozungas labai praverėtų mūsų liberalams: "Veidu i pasaulį."

Tuo atžvilgiu jie galėtų pasimokinti iš Europos socialdemokratų. Paimkime socialistinio internacionalo nusistatymą: Švedijos, Graikijos, Vakarų Vokietijos ir kitų kraštų socialdemokratų griežtai kritiškai atsineša i vidutinę Tarybų Sąjungos santvarką, kritikuoja, ką jie mato esant laisvo išreiškimo stoka, ir visą eilę visiems gerai žinomų dalykų. Bet tuo pačiu laiku socialistinis internacionalas remia Nikaragvos ir Centralinės Amerikos bendrai žmonių kovas, stoji prieš Amerikos remiamą intervenciją. Vakarų ir Pietų Europos socialdemokratų taipgi supranta, kad taikos apsaugos reikale, branduolinio karo išvengimo reikale, Tarybų Sąjunga lošia teigiamą rolę. Kitaip sakant, kritiškumas atsinešimas i komunistus daugumoje socialistinio internacionalo partijų nenustelbia supratimo, kad visoje eilėje kovų už žmonijos gerbuvį Tarybų Sąjunga vaidina teigiamą rolę. Tą gerai supranta ne tik minėtieji Europos socialdemokratai, bet ir visa eilė Amerikos socialdemokratinių ir liberalinių grupuočių, pavyzdžiui, aukštai gerbiamas žurnalas "The Nation", Chicagoje išsėnantis socialdemokratų krypties savaitraštis "In These Times" ir eilė kitų.

Kitaip, deja, mūsų visuomenėje. Gyvenama izoliacijoje ir platusis pasaulis aplink mus matomas lyg per miglas. Mes, pavyzdžiui, žinome, ką tokie kaip Tomas Venclova galvoja apie katalikybės padėtį tarybinėje Lietuvoje, bet ką jie galvoja apie tuos kunigus Centralinėje ir Pietų Amerikoje, kurie veikia rankon su marksistais, kurie save vadina Liaudies bažnyčios (Iglesia del Pueblo) tarnais, apie tas amerikietes vienuoles, kurios nuvyksios i Salvadorą arba Gvatemalą greit įstraukia i liaudies judėjimą? Mes gerai žinome, ką jie galvoja apie literatūrą ir cenzūrą, bet mes niekad neišgirstame iš jų, ką jie galvoja apie geriausiuosius Nikaragvos poetus (dargi kunigus) kurie įeina i sandininį frontą kartu su komunistais ir darbuojasi valdžioje.

Vaidzas iš keturias dienas vykusių iškilmų, minint Laisvės statulos šimto metų jubiliejų, kai ji pastatyta New York'e prie iplaukimo i uostą, Liberty saloje. Nors tikroji sukaktis bus tik šį rudenį, jubiliejaus minėjimas buvo sujungtas su JAV nepriklausomybės — Liepos ketvirtosios švente. Laisvės statula su iškeltu švyturiu rankoje per šimtą metų viltingai pasitikdavo laivus su naujais emigrantais. Tarp tų milijonų ateivių buvo ir daug lietuvių, nuo skurdo i politinės sprespaudos bėgusių i naujajį pasaulį ieškoti laimės.

Geros valios žaidynės sutraukė daugiau kaip 60-ies šalių atstovus

Maskva. — Liepos 5 d., Lenino centriname stadione, Tarybų Sąjungos Komunistų partijos Centro Komiteto gen. sekretorius Michail Gorbachov atidarė Geros valios žaidynes. Jų tikslas, kaip jis pabrėžė, taikos noro pademonstravimas. Žaidynėse dalyvauja daugiau kaip šešiasdešimties kraštų sportininkai. Jos užtruks ligi liepos 20 d. Atidarymo metu pavaizduotas momentas iš TSRS-JAV bendradarbiavimo erdvės tyrinėjime. Publikai pasirodė susikibę rankomis keturi buvusieji Apollo-Sojuz erdvėlaivių susijungimo dalyviai veteranai — du amerikiečiai: Thomas Stafford ir Deke Slayton ir du tarybiniai kosmonautai veteranai: Aleksej Leonov ir Valerij Kubasov.

TV komentatoriai, o taip pat ir daugiau kaip 100 tūkstančių žiūrovų buvo sujaudinti, kai Samantha Smith motinai buvo įteikta gėlių puokštė. Ji ten buvo nuvykusi su keliom buvusiom Samantha draugėm iš Manchester, Maine. Jos aplankys tas pačias vietas ir susitiks su jaunimu, su kuriuo buvo susitikusi Samantha, kai ji Tarybų Sąjungoje lankėsi kaip taikos ambasadorė.

Šių žaidynių iniciatorium yra amerikiečių Turner Broadcasting System, iš Atlanta, kuri žaidynių metu siunčia savo laidas i Ameriką ir kitus kraštus, bendradarbiaudama su 62 nepriklausomom TV stotim.

Žaidynių sumanymą stipriai parėmė sporto institucijos Tarybų Sąjungoje. Tai pirmas sykis pastarųjų dešimties metų laikotarpyje, kai JAV ir TSRS sportininkai susitinka tokio masto varžybose. Būdinga ir tai, kad vėliau pareiškė norą dalyvauti ir daugiau šalių sportininkai. Kai varžybos prasidėjo, jau buvo

Raginant juos atsigrežti veidu i pasaulį, mes neturime omenyje, kad jie turi palikti nuošalyje savo kritiškumą link komunizmo. Likti kritiškams, jeigu jie taip jaučia iš savo įsitikinimo, yra jų privilegija — buk jie teisūs ar ne. Bet geriau suprantant didįjį pasaulį, kurios dalimi Lietuva po viso ko yra, jie turėtų blaivesnę perspektivą ir labiau balansuotą logiką.

R. B.

apie 70 šalių atstovų, o Barcelonoje, Ispanijoje, vykstantis krepšinio čempionatas taip pat įjungtas i šias Geros valios varžybas.

Prieš prasidedant varžyboms, dalyviai pasirašė deklaraciją, pareikšdami, kad jie jungiasi i draugiškas rungtynes ir tuo pačiu kviečia visą pasaulį pasekti jų pavyzdžiu, varžybos iš kooperavimu išspresti žmonijos aktualiuosius klausimus.

Sekančios Geros valios varžybos įvyks Amerikoje. Tai bus 1990 m rugpjūčio mėnesį Seattle, Washington. Ten jau susidaręs organizacinis

komitetas. Laukiama, kad Turner TV padės pastatyti atitinkamus stadionus ir pritaikyti aplinką.

Siose varžybose Maskvoje dabar, tarp daugelio tarybinių sportininkų, dalyvauja ir lietuviai. Spauda jau rašė apie Arvidą Sabonį, kuris padėjo TSRS krepšininkams laimėti pergalę prieš Izraelio kamandą. Laimėta 114:77 santykiu. Minima, kad Sabonis norintis išbandyti jėgas su amerikiečiais Amerikoje, bet, sako, ši svajonė paliekama tolesnei atečiai, nes šiuo metu svarbu laimėti aukso medalius tose varžybose, kurios vyksta.

PASULINIS TEISMAS PASMERKĖ JAV INTERVENCIJĄ NIKARAGVOJE

Hague. — Pasaulinis Teismas, vos dviem dienom praslinkus nuo to, kai JAV Kongreso Atstovų Rūmai patvirtino prez. Reagano prašytuosius \$100 milijonų parenti kontrams, paskelbė, kad JAV veikla pažeidžia tarptautinius įstatymus.

Teismo nariai dvilyka balsų prieš tris paskelbė, kad JAV pastangos jėga nuversti Nikaragvos vyriausybę yra "nelegalus jėgos naudojimas" ir Nikaragvos suverenumo pažeidimas. Tik JAV, D. Britanijos ir Japonijos teisėjai pabalsavo prieš.

Pagal teismo nutarimą JAV turinčios tokią savo veiklą nutraukti bei atlyginti už materialinius nuostolius. Teismo pirmininkas Nagendra Singh pareiškė, kad kontrų finansavimas jau savaime sudaro intervenciją. JAV privalančios tuo jau pat šia savo veikla sustabdyti.

Teismas savo sprendimą remia Jungtinių Tautų Chartoje, Amerikos valstybių organizacijos chartose bei keliuose kituose tarptautiniuose dokumentuose esančiais susitarimais.

Nors JAV ir skelbia, kad ji to Teismo jurisdikcijos nepripažįsta, bet šio teismo autoritetas yra visuotinis. Daugelyje šalių pasisakoma už Teismo sprendimą. Australijos užsienio reikalų ministras William Hayden parėmė Teismo nuosprendį ir kritikavo JAV už pagalbą kont-

LIEPOS KETVIRTOJI IR LAISVĖS STATULOS ŠIMTAMETINIS JUBILIEJUS

New York. — Keturias dienas čia buvo nertasi iš kailio, minint pirmą laiko Laisvės statulos šimto metų jubiliejų ir tą minėjimą sujungiant su Amerikos nepriklausomybės — Liepos Ketvirtosios švente.

Uždegti deglo, kurį savo rankoje laiko Laisvės statula, buvo atvykęs prez. Reagan, o prie jo prisidėjo ir Prancūzijos prezidentas Francois Mitterrand, čia buvęs garbės svečiu, nes ši statula yra Prancūzijos dovana. Ją sukūrė italų kilmės prancūzas skulptorius Frederic Auguste Bartholdi. Iškilmėse dalyvavo keli milijonai žmonių, paskui buvo daugiau kaip 50,000 laivų paradas, fejerverkai ir kitokios idomybės.

Statula nuo 1984 m. gegužės 29 d. buvo remontuojama ir nebuvo leidžiama ją lankyti. Dabar ji vėl prieinama publikai, o atidarymo iškilmėse prezidentienė Nancy Reagan perkirpo kaspiną. Tuo metu 50 tūkst. balandžių paleista i padangę. Pirmąją dieną — liepos 5-ąją — Liberty-Ellis saloje apsilankė arti dešimties tūkstančių turistų, kurių pirmasis buvo fabriko darbininkas iš Derbyshire, D. Britanijos.

Tikrasis šimto metų jubiliejaus minėjimas įvyks šį rudenį, bet jau pasibaigė Liberty-Ellis Island fundacijos vėjus, per ketverius metus surinkus \$277 milijonus, iš kurių

statulos kapitaliniam remontui išleista \$66 milijonai ir įvairiom programom — \$30 milijonų. Likusieji pinigai skiriami pačios salos pertvarkymui, kuris bus užbaigtas ligi 1992. Vajui vadovavo Chrysler korporacijos prezidentas Lee A. Iacocca. \$69 milijonus Fundacija surinko iš įvairių korporacijų, kurioms buvo oficialiai leista naudoti Statulos emblemą jų gaminių reklamavime.

Ryšium su šimtmetinio jubiliejaus švente, kaip ir visada jubiliejų progomis, buvo daug komercinės reklamos, net ir specialiai pagamintų prekių, kaip pavyzdžiui, statulos replikų, marškinų su statulos vaizdu, įvairių kitų, net riestainių.

Pasigirdo nemaža balsų, smerkiančių šventės sukomercinimą. Jų tarpe buvo ir JAV Komunistų partijos gen. sekretorius Gus Hall. Jis tas iškilmės pavadino grynai holywoodiško pobūdžio renginiu ir pabrėžė, kad Amerika nūdien reikalinga daugiau nei laisvės simbolio — ji reikalinga tikrosios laisvės. Esą šis buržuazinis renginys nieko bendra neturi su istorija ir su realybe. Dabartinę padėtį pavaizduodamas, Hall priminė, jog dar šį minėjimą savaitgalį FBI spauda informavo, kad New York'e, Trade Centre, pradėjęs veikti elektroninis centras, kuriame kompiuterių pagalba bus renkamos sekimo žinios. Panašaus pobūdžio sekimo centrui būsią įrengti ir kituose Amerikos miestuose. "Argi gali būti kas nors panašaus kur nors kitur pasaulyje? Tai reiškia, kad kiekvieno žmogaus judesiai bus sekami", kalbėjo susirūpinęs Gus Hall socialistinių šalių korespondentams.

Suteikė prieglobstį pabėgėliui nuo apartheido

Oakland, California. — Šio miesto Taryba vienbalsiai priėmė nutarimą suteikti prieglobstį nuo Pretorijos režimo rasinės diskriminacinės bėgantiems asmenims. Tokiu būdu čia neseniai nuo norvegų laivo nušokęs jūrininkas Patrick Mtoto, pirma patekęs i vietos policijos nuovadą, buvo sutiktas išskėstomis rankomis. Jis pats turėjo progos susitikti su miesto Tarybos nariais ir jiems padėkoti.

Tarybos nutarimas taikomas ir pabėgėliams iš Haiti, Salvadoro ir Guatemalos. Oakland yra šešiolik-tasis iš JAV miestų, pasisakėlęs suteikiant prieglobstį pabėgėliams iš sprespaudos kraštų.

Miesto Taryba ir jos rezoliucija parėmusios vietos organizacijos pareiškė, kad "yra pilnai suprantama baimė tokių pabėgėlių sugrįžti i savo kilmės kraštą, kur jiems gresia mirtis".

Imigracijos studijų centro advokatas Mark Silverman ta proga pareiškė, kad esą pakankamai prece-

Daug kas, jų tarpe ir New York'o valstijos gubernatorius Cuomo, protestavo iškilmų vadovybei dėl leidimo parade dalyvauti Čilės laivui "Esmeralda". Tai laivas, kuris tuo metu, kai buvo nuversta Čilės demokratiškai išrinktoji Allende valdžia, buvo kalinami ir kankinami nuverstosios valdžios šalininkai. Tačiau i protestus nebuvo atsižvelgta.

Kritikos susilaukė ir pagrindiniai šventės renginių kalbėtojai. Jie labiau kėlė priviados nuosavybės laimėjimus, pamiršdami, kad skurdo ir vargo esama nemažai visoje Amerikoje, o ypač New York'e, kuriame isikūrė milijonai imigrantų. Jų palikony, kurie dabar sudaro arti pusės Amerikos gyventojų, yra darbo žmonės ir sunkiai galą su galu suvedantys. Daugelis newyorkiečių protestavo ir dėl bilietų brangumo i įvairius šventinius renginius. Esą jie tebuvo prieinami tik turto-liams. Pavyzdžiui, Governor saloje, kur buvo abudu prezidentai, sėdima vieta kaštavo net \$5,000.

New York'o mēras Edward Koch reikšė nepasitenkinimą, kad vos tik keli asmenys buvo parinkti iš etninų grupių tarp dvylikos kandidatų, kuriems iteiktas Laisvės medalis. Jis tad pats parengė 86 medalius ir juos išdalinio asmenims daugiau kaip iš penkiasdešimt kraštų.

Tarybų Sąjungos spauda ir TV laidos, ryšium su tom šventėm New York'e, pabrėžė, kad laisvė Amerikoje prieš šimtą metų ir ypač dabar reiškia laisvę parduoti ir būti parduotam, reiškia dolerio galią ir pinigines machinacijas. Buvo pabrėžta, kad Amerikoje esama 34 milijonų vargšų, kurių tarpe 20 milijonų alkanų ir 2-3 milijonai benamių.

dentų, irodžiusių, jog vietos savivaldybių organai nebūtinai turi laikytis Imigracijos ir Naturalizacijos įstatymų. Oaklande jau veikia Miesto Pabėgėlių Reikalų Komitetas, kurio atstovė Joan Lohman pabrėžė, kad tokia Tarybos rezoliucija buvo reikalinga, nes asmenims iš minėtų kraštų neduodama politinio pabėgėlio teisių, ką tuo tarpu suteikiamas panašus statusas pabėgėliams iš kitur.

Prancūzai remia Nikaragvą

Paris. — Generalinė Darbo Konfederacija, atstovaujanti du trečdalius Prancūzijos darbo unių, kreipėsi i Prancūzijos visuomenę ir darbininkus solidarizuoti su Nikaragvos žmonėmis. Ši komunistų vadovaujama organizacija pasmerkė Amerikos Kongreso \$100 milijonų paramos paskyrimą kontrams ir pabrėžė, kad tokie žygiai veda prie tolimesnio kraujo praliejimo regione bei rodo tiesioginį JAV kišimąsi i suvereninės šalies reikalus.

Joreivis Patrick Mtoto, nušokęs nuo norvegų laivo Martinez, Kalifornijoje (viduryje), sveikinamas Oakland miesto tarybos susirinkime, kuriame buvo priimta rezoliucija suteikti politinį prieglobstį pabėgėliams, nepaisant Imigracijos ir Naturalizacijos įstatymų.

LAISVĖ

LITHUANIAN
BI-WEEKLYPUBLISHED BY THE LITHUANIAN COOPERATIVE
PUBLISHING SOCIETY, INC. ISSN 0044-703XPostmaster: Send address changes to
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N. Y. 11417

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.

Established April 5, 1911

Edited by "Laisvė" Editorial Board

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year \$12.00	United States, per 6 months . . . \$6.50
Canada, Lat. Amer., per year . \$15.00	Canada, Lat. Amer., 6 months . . \$8.00
Foreign countries, per year . . \$15.00	Foreign countries, 6 months . . \$8.00

Kariniai nusikaltėliai

Karo nusikaltėliai turi būti nubausti už jų neteisėtus karo meto veiksmus. Visos etninės grupės turi kooperuoti su Teisingumo departamentu ieškant tikrųjų karo nusikaltėlių ir perduodant juos į teisingumo įstaigų rankas.

Teisingi žodžiai. Po jais pasirašytų kiekvienas doras, sąžiningas žmogus. Daugelio pasaulio valstybių įstatymai nepripažįsta senaties karo nusikaltimų, ir nusikaltėliai traukiami atsakomybėn, nepaisant, kiek laiko praėjo. Apie tai irgi ne kartą rašėme, žinome, kad tokiam teisėtumui pritaria daugelis čia gyvenančių lietuvių.

Grįžtant prie pradžioje paminėtų minčių - jos nė nekeltų abejonių, jei... nebūtų paskelbtos Pabaltijo kilmės reakcionierių pareiškime. Taip, taip, tu pačių reakcionierių, kurie visomis išgalėmis gina karo nusikaltėlius, negailėdami nei jėgų, nei lėšų, nei laiko. Tai tie patys reakcionieriai, kurie mėgina diskredituoti Teisingumo departamentu Office of Special Investigations darbą ir visai jam kliudo.

Skaitytos gali paklausti: o gal netgi reakcionieriai pagaliau po tiek metų suprato, jog nekaltų žmonių žudikai turi būti nubausti?!

Deja, stebuklai būna tik pasakose, nacių kolaborantų gynėjai nepasikeitė. Dar daugiau - jie pasidarė kiek rafinuotesni. Mat, mūsų dienomis šaukte šaukti - "ginkime karo nusikaltėlius" - nemadinga netgi šioje padangėje, per daug jau baisūs buvo tie nusikaltimai. Ir taip jau nacių kolaborantų gynėjai "didžiojoje" amerikietiškoje spaudoje ne kartą buvo pavadinti tikraisiais vadais, ir tai sukėlė nemažą samyšių jų gretose. Štai tada ir buvo griebtasi demagogijos: paskelba, kad ir nacių gynėjai - už "teisybę", už tai, kad "nusikaltėliai turi būti nubausti"... O tai jau skamba netgi kilniai! Būtų juokinga, jei už viso to neslypėtų milijonų žmonių tragedija.

... O nacių gynėjai, kaip sakoma, tame pat pareiškime išsiduoda su ragais ir nagais. Po gražių žodžių apie teisingumą čia pat rašoma: "Turint prieš akis, kad praėjo keturiasdešimt ar daugiau metų nuo to laiko, kai tie tariami nusikaltimai buvo padaryti, reikėtų ypatingo atsargumo..."

Žodį "tariami" pabrūkiau neatsitiktinai: nacių gynėjai jį naudoja itin dažnai, norėdami pasėti abejonę - ar apskritai tie nusikaltimai buvo padaryti, ar **tebėra** Valtijos karo nusikaltėlių. Juk tada, kai OSI kelia bylas visiškai konkrečioms karo nusikaltėliams dėl jų deportacijos, nacių gynėjai vienu balsu šaukia apie šių "nekaltumą".

Bent mums nepavyko niekur pastebėti, kad reakcionieriai imtų ir pripažinti: taip, šis dar nusikaltimas, jis privalo atsakyti... O juk būtų logiška, jeigu Pabaltijo kilmės reakcionieriai, parašę atsisaukimą dėl OSI veiklos, imtų ir paskelbti: štai tie visiškai respektabelūs "ramieji kaimynai" iš esmės yra karo nusikaltėliai, atiduokime juos į teisingumo rankas, padarykime taip, kad jie nebūtų maišomi su visa ateivių iš Pabaltijo minia! Reakcionieriai to nepadarė ir nepadarys. Priešingai - jie kaip tik ir nori supulti nacių kolaborantus su visa ateivija, nori, kad tie tarsi išlirtų minioje, kad kaltinimai konkrečioms asmenims būtų tapatinami su kaltinimais visai išeivijai.

Ši taktika labai nenuauja. Kaip ir tai, kad nacių gynėjai nekalba ir neraso faktais - jie šaukia apie "nekalta persekiojamus", apie "vargšus senus žmones", faktų pašėlusiai bijomasi - ypač nenuginčijamų, dokumentuotų, liudininkų įrodymų. O kaip tik tokie faktai ateina iš Rytų Europos, kur naciai įvykdė siaubingiausius nusikaltimus.

Kaip pabrėžia patys mūsų šalies juristai - tai labai patikimi dokumentai. Štai ką ta tema rašė žinomas lakraštis "The Christian Science Monitor":

"Iki šiol negavome nė vieno dokumento iš Tarybų Sąjungos, kuris nebūtų autentiškas, pareiškė Michael Walt, OSI direktoriaus pavačiuotojas, pridėjęs: "Mes analizuojame viską, ką jie mums duoda". Taigi, mėginimai pasėti abejonę tarybinių dokumentų autentiškumui yra visiškai tušti. Tačiau tos pastangos dar kartą labai iškalbiai rodo, ko sieka reakcionieriai. Ne, jie nenori tiesos ir teisingumo, kaip skelbiama veidmainiškoje spaudoje. Jie - prieš tai, kad į teisingumo rankas būtų perduoti kariniai nusikaltėliai. Gražūs žodžiai apie tai - tik paprasčiausia širma, slepianti negražią veiklą.

KAIRIEJI LAIMEJO ISPANIJOS RINKIMUOSE

Ispanijos Komunistų partijos lyderė Dolores Ibarruri balsuoja vienoje Madrido rinkiminių būstinių, Ispanijos visuotiniuose rinkimuose perito birželio pabaigoje Komunistų partija laimėjo tris naujas vietas. Tuo būdu komunistų parlamente dabar esama septynių. Buvęs Komunistų partijos lyderis Santiago Carillo, iš partijos pašalintas anksčiau už taip vadinamo Eukomunistų propagavimą, parlamente savo vietą prarado.

Kas ką rašo ir sako

BEVILTISKOS "VADUOTOJŲ"
PASTANGOS

Dar 1945 metų pabaigoje, kai tik buvo suformuluota JAV pirmojo branduolinio smūgio doktrina, menševikinės "Naujienos" reiškė įsitikinimą, kad netrukus Lietuvos "išvadavimas" taps realus. Lietuvių buržuaziniai nacionalistai sveikino kiekvieną karingą JAV vyriausybės pareiškimą ir pergryno dvasinės euforijos būseną... Tarptautinio klimato pagerėjimo laikai neišsekino lietuvių reakcinėje emigracijoje ir racionalios patologinio keršto maitinamos srovės, dabar vis dažniau patys veiksniai stoja karo kurstytojų role. Girdėti net lengvabūdiški samprotavimai apie tai, esą, nieko baisaus, jei "viena - kita atominė bomba būsimajame konflikte nukris ir ant Lietuvos".

Tokios forsutos laikysenos priežasčių ne viena. O svarbiausia ta, kad išeivikoji visuomenė paseno ir nebetiki veiksmų plepalais... Nebelikus veiksmams tvirtiesnio ekonominio pagrindo, dar labiau išsigimę jų idėjų pasaulis (rašoma, pavyzdžiui, apie "rusų, amerikonių ir kinų globalinį suokalbį"), persekioja nepilnavertiškumo kompleksas, kuris, gimdo agresyvumą ir vaizduotės chimeras. "Vaduotojai" karštilgiškai ieško rėmėjų.

Pavyzdžiui, "Akiračiuose" toks K. Daugėla apie tai rašo: "Amerikos baltų laisvės lyga" sujaudinusi "mielu tautiečių" pabrėžia, kad "reikalas skubus". Šito visiškai nekritikuoju, bet kai toliau perskaitau, kad Amerikoje mažai yra šeimų, kurioms 1000 dolerių labai sunki našta, pradėdų abejoti, ar čia kalbama apie lietuvius. O jei taip, tai ir pensininkai priklauso tai laimingųjų klasei! Pagaliau, pasitaręs su žmona, jis aukoja tik penkis dolerius. Metų inercija suveikia, bet kartu tas pavyzdys rodo, kaip nupigo pačia tiesiogine prasme "vaduotojų" veikla.

Nusivylimas tikrove natūraliai pastūmė samonėjimo keliu, sklaido antitarybines nuostatas, suartina su tėvų žeme. Per du dešimtmečius, kada prasidėjo organizuotas tautiečių turizmas į Tarybų Lietuvą, jau tūkstančiai įsitikino savo akimis socializmo pranašumais, ne vienas, sugrįžęs atgal, ėmė pastoviai domėtis mūsų gyvenimu - skaito Tarybų Lietuvos spaudą, tampa Tarybų Lietuvos radijo korespondentais. "Mane ypač domina naujienos iš Lietuvos" - rašo Lietuvos radijui E. Mileris iš Hajetvilio, JAV. - "Aš planuoju aplankyti Lietuvą ateinančiais metais. Mane visada labai nudžiugina žinios apie Lietuvos pažangą, kurią ji padarė po II pasaulinio karo".

"Priimkite mano sveikinimą Tarybų Lietuvos 45-ųjų metinių progą" - rašo tautietis E. Smitas iš Bremeno. Tokius sveikinimus taip pat atsiuntė J. Samočūnas ir R. Jospaitis iš Argentinos, P. Galinskis iš Brazilijos M. Bikėla iš Prancūzijos, J. Alauė iš Belgijos, K. H. Lukošius ir A. Palavinskas iš Vakarų Vokietijos, daugelis kitų mūsų tautiečių. Laiškų Lietuvos radijui srautas dar padidėjo, Tarybų Lietuvos radijui paskelbus viktoriną "Tarybų Lietuvai - 45-eri". Žmonės rašo nuoširdžiai ir su dalyko išmanyimu. Apskritai, minėta viktorina galima pavadinti savotišku mūsų emigracijos sociologiniu tyrimu, kuris parodė akivaizdžiai išaugusio domėjimosi Tarybų Lietuva. Vadina, si, išeivijos veiksmų "drausminio" priemonės, atkalbinėjimai nuo bendravimo su Tarybų Lietuva ir net bauginimai (kurie ypač garsiai skambėjo dešiniojoje emigracijos spaudoje, jubiliejinės dainų šventės išvakarėse) jau nieko, ar beveik nieko nereiškia. Vien tik tai pernai su turistinėmis grupėmis Tarybų Lietuvą aplankė per 1700 tautiečių, beveik pusė tūkstančio stebėjo išpūdingą Dainų šventę. Palyginimui paminėsiu, kad 1933-1938 metais Lietuvą aplankė vos 2000 tautiečių. Smetoninė Lietuva netraukė žvilgsnių. Kaip ir mūsų dienos - jos palikuonys užatlantėje bergždžiai dar bandantys išsilaikyti ant slidaus "vadavimo" kelio.

"AMERIKOS BALSO"
"ATRADIMAS"

Vienoje "Amerikos balso" lietuviškųjų laidų redaktoriai padarė stulbinantį atradimą: pasirodo, Lietuva nesenyko tarybų valdžios metais, o atvirkščiai - išvystė pramonę, energetiką, net ilgą laiką buvusi lietuviškiems veiksmams "antilietu-

viška" ir "antieologinė" Ignalinos atominė jėgainė - tinkal Lietuvos energetikos pagrindas! Pakankamai aukšto lygio, anot "Amerikos balso" ir Lietuvos žemės ūkis. Visa toji pažanga prašyte prašosi dabar tikro šeimnininko, ne kokio eilinio Lietuvos kolūkiečio ar darbininko... Todėl jau visiškos ūkinės gerovės sąlygomis drąsiai galima krauti emodanus. "Ne bauginis, o ruošis nepriklausomam gyvenimui" - ragina paskutinius abejojančius "Amerikos balso" komentatorius A. Davilonis. Ir priduria: "Ateities Lietuva kelsis ne iš totalinių griuvėsių." Kokių ten - "griuvėsių"... Jeigu tikrai malonūs mūsų "vaduotojai" nepersistengs bevaduodami nuo sveiko proto - kartu su panšiais į save Amerikos vanagus, kurie irgi myli ateitį ir vardan tos šviesios ateities seniai nori paversti pasaulį į dulkes...

Kaip ten bebūtų, o mūsų "vaduotojams" atsirado nesutepta svajonė - klestinti Lietuva (tikrai mažokai cukrinių perdirbama į spirita, anot to paties balso...) Jau nėra ko baimintis imoklinit pavyzdžiui, Laisvės alėjoje Kaune į srutas, kaip anuomet. Tokių nepaprastai drąsių vyrų Lietuvai visuomet kaip oro stigo, todėl šiandien belieka laukti, ką dar paskelbs "Amerikos balsas". Jeigu redakcijos reikalai klostysis ir toliau taip palankiai Lietuvai, tai, matyt, neužilgo sužinosime ir daugiau naujienų: pavyzdžiui, tokia, kad Lietuvos niekada po karo ir nereikėjo vaduoti ir jau nereikės dėl to vargti niekada. Ar žinote, kodėl? Todėl, kad Lietuva laisva jau 45-eri metai ir tvirtai žengia savo pasirinktu keliu.

"DRAUGUJ" - NE DRAUGE
TIKTAI... MOTERIS

Norint sužinoti, koks menkas ir niekingas padaras yra moteris, nebūtina rausti knygų lentynose, ieškoti F. Nyčės ar kito dailiosios lyties mokslingo niekintojo; pakanka atsiverti "Draugo" tematinį puslapį, kuris vadinasi "Moteryų gyvenimas". Taigi, koks tas moterų gyvenimas?

Pasirodo, moterys yra mėgėjos dailiai rengtis. Kažkieno netgi "pastebėta, kad amerikietiškos respublikos moterys, besireiškiančios politikoje, savo plaukų šukosenoj turi aukštesnį stilių, negu jų oponentės demokratės". Toks pastebėjimas - tik tarp kitko, idant "Draugo" skaitytojas nepamanytų, kad laikraštis yra ne Amerikos prezidento, tiksliau - prezidentienės respublikonės pusėje. "Draugas" labai afišuojasi dabartinio prezidento draugu, tiktai iš tos draugystės, kaip visi žinome, vieni nuostoliai: kaip tik šis Amerikos prezidentas apkarpė federalines subsidijas etniniam laikraščiams.

Pasirodo, moterims negalima daryti skaityti - gresia silpnaprotystė! Geriausia - teltis į banketų ruošimo komisijas, būti virėjomis ir skalbėjomis - nuo to silpnaprotystės negresia. Dar sužinome iš "Moteryų gyvenimo", kad moteris - tai graži patelė, kuri paslepia ne viską po rūbais, o "Draugo" fotokorespondentas tuojau nuspaudžia aparatą - tegroži "Moteryų gyvenimu" ne vienos moterys, bet ir vyrai! Pagaliau, tai logiška: juk vyrai tokį pusplį "Drauge" ir sugalvojo, vyrai jį prarado, tegu vyrai ir skaitinėja, žiūrinėja...

Kyla klausimas: kam demonstruoti ir aprašinėti tas pačias amerikoniškas madas, kurios šimtus kartų ir daug geriau aprašytos bei parodytos didžiuliuose Amerikos žurnaluose? Kam sprauti mūsų motinas ir seseris į virtuvines nuotraukas, jeigu ir taip yra aišku: išeivijos moterys nė iš tolo neprileidžiamos prie rimtesnio ir solidesnio visuomeninio darbo? Sprendžiant iš "Moteryų gyvenimo", tas gyvenimas tikrovėje neišsina iš miegamojo, salono ir virtuvės. Matote, net skaityti moteriai yra kenksminga... Jeigu visas klotus pagal "Draugo" redaktorių norus, tai šiandien neturėtume moterų - rašytojų, moterų - mokslininkių, moterų - kosmonautų. Laimei, tikrasis gyvenimas toli pranoko "Draugo" redaktorių mentalitetą...

Lietuviojskoje spaudoje

MENKA GARBĖ

Lietuvos "vaduotojai" mėgsta pasvarstyti, kaip jie dabar tvarkytųsi Lietuvoje, ko, jų manymu, stigo Lietuvos gyvenime prieš karą: kiti prisimena ne tokius senus lai-

Kaunietis Arvidas Sabonis, gražiai pasireiškęs Geros valios varžybose Maskvoje. Apie jį palankiai rašė pasaulinė spauda. Šį nuotrauka daryta anksčiau kita proga.

kus, jau emigracinį gyvenimą ir vėl svarsto, kaip reikėję tvarkytis, kad dabar štai, senatvėje, gyventi lengviau būtų... Šiandieninis moralinis "vaduotojų" būvis nėra tvirtas, ateitis - be perspektyvos, ar ne dėl to pasireikia vėlyva kai kurių "vaduotojų" meilė, pavyzdžiui, demokratijai, arba - konkrečiau - vietinėms profesinėms sąjungoms... Deja, šaukštai po pietų.

Niekada nestovėjo nuoseklioje išeivijos daugumos pozicijoje, niekada negynė eilinių lietuvių emigrantų reikalų ir kanadiškiai "Tėviškės žiburiai", bet jo puslapiuose irgi atsiranda mėgėjų pasvarstytų, "kas būtų, jei..." Iliuzinis tonas primena dar sykį ir iliuzinę tokių laikraščių, kaip "Tėviškės žiburiai", paskirtį mūsų dienomis, kada vis daugiau skaitytojų nuo jo nusisuka, laikraštis praranda ir elementarias informacines funkcijas, - didelę ploto dalį užima Lietuvos katalikų bažnyčios kronikos plepalai, o pastaraisiais mėnesiais ne mažiau garbingas pozicijas užėmė ir nacių kolaborantų užtarėjai...

Vadinamasis tautiškasumas ir pamaldumas "Tėviškės žiburių" atveju išsigimė į religinį ir politinį ekstremizmą: ir viename ir kitame pastarųjų mėnesių numeriuose yra pakankamai pavyzdžių. Pirmuoju atveju yra įeidžiami Tarybų Lietuvos patriotų jausmai, antruoju - kėsinamasi į Kanados piliečių orumą, užmetinėjama net Kanados vyriausybės už teisėtų veiksmus, ieškant karinių nusikaltėlių... Ilgametė bendantė Kanados lietuvių laikraščio pozicija, kaip matome, gan mikliai pasinaudojo grupę nesąžiningų asmenų, kurie dabar Kanadoje blokuojasi su platesniais nacių kolaborantų užtarėjų sluoksniais, o "Tėviškės žiburiai" nesigėdija net spausdinti tų fašistujančių elementų nuotraukas...

Jei lietuvių išeivijoje ir ko trūko, tai dabar aišku, ko būtent: juk po karo į užjūrį sugužėjo partijų ir partijų atstovai, kurie mikliai bizniau visus pokario metus savo vakarykštėmis idėjomis. Nebuvo nuo karo laiku, nuo "Naujienu" kolaboravimo tikrai ryškiai fašistuojančio elemento, dabar turime ir tokį - Kanados "Tėviškės žiburius". Norint nenorint tenka pripažinti - tai labai menka garbė!

LIETUVISKIEJI TERORISTAI

Svečiai iš Lietuvos yra užburtoji išeivijos kultūrinio gyvenimo vieta: atrodo, tų svečių niekas ir nelaukia (bent sprendžiant iš dešiniųjų spaudos), bet kai tokie svečiai atvyksta ir prasideda burtai - skersom, skersom ir žiūrėk - artipinė salė susirinko!

Prieš ketvirtą metų Amerikoje svečiavosi Lietuvos atlikėjai - solistė A. Stasiūnaitė, smuikininkas R. Katilius, pianistas P. Stravinskis... Koncertas patiko, susirin-

ko nemažai žmonių. Koncerto recenzijoje "Akiračiai" rašė: "Iš mūsų pusės reikėtų daryti viską, kad progų Lietuvos menininkams koncertuoti Amerikoje būtų kuo daugiau. O tokiai pasitaikius, nesivaržyti koncertus skelbti ir stengtis jiems sudaryti palankiausias sąlygas." Žurnalas toliau pažymėjo, kad "visuomenės nebuvo paveikusi kokia nors politinė kilmės baimė ar nemalonių nujauntimas".

Praėjo keleri metai. Pasaulis pažengė dar toliau kosmoso užkariavimo srityje, bet mūsų išeivijos gyvenime - jokios pažangos. Greičiau - atvirkščiai - žengtas žingsnis atstatymo. Pailiustruosime mūsų mintį pavyzdžiui iš tų pačių "Akiračių", kuriame pasisako Čikagos Jaunimo centro, prieš kurį laiko pobrimo iš tėvų jėzuitų globos, administratorė J. Kriaučeliūnienė: "Gailla, kad paėmė šį darbą naujieji Jaunimo centro administratoriai pradėjo užtrenkti duris svečiams iš Lietuvos..."

Kaip čia išeina? Skaitėme, klausėme apie tai, kad išeiviskosios visuomenės jau seniai neveikia antitarybiniai baubai, kad nebeliko "politinės kilmės baimės", o dabar, praėjus geram laikui tarpui, vėl girdime senas giesmes... Toliau administratorė skundžiasi: "Bendruomenės dauguma kultūrinių ryšių nebe laiko nusikaltimu. Tik saujelė reorgu..." Ar gali būti, kad išeivijos kultūrinį gyvenimą vairuotų kažkokia "saujelė reorgu"? Visi ar beveik visi - už ryšių su Lietuva, tik "saujėlė" - prieš. Ir vistik pastarųjų viršus. Keista? Nelabai. Pasiškinio ta pati administratorė J. Kriaučeliūnienė: "Šių triukšmadarių parama Jaunimo centrui pasireiškia tik plytomis..." O plytos gauti nenori niekas. "Akiračiai" - taip pat. Todėl ir skaitosi visi su saujelė chuliganų, todėl šventos ramybės dėlei ir užsitrenkė jų Čikagos Jaunimo centro durys Lietuvos svečiams... Belieka prisiminti "Akiračių" gražų kvietimą - "darykit viską - reiškia nedaryti nieko! Kitaip argi leistu savo "lietuviška vienybė" besigirianti išeivijos visuomenė saujelėi chuliganų ir fanatikų terorizuoti visus?"

KANADA NORI GERESNIŲ
SANTYKIŲ SU TSRS

Maskva. - Kanados ambasadorius Tarybų Sąjungoje Vernon George Turner per vietos TV interviu pareiškė, kad Kanada norinti geresnių santykių tarp Rytų ir Vakarų. Jis kalbėjo liepos 1 d., Kanados nepriklausomybės šventės proga. "Nepaisant to, kad Kanada ir Tarybų Sąjunga daug kas skiria - bet tai nereiškia, jog negalima surasti būdų bendradarbiavimui, prekybai ar asmeniniam ryšium", - pareiškė ambasadorius.

POVILOS VENTOS SUGRĮŽIMAS GIMTINĖN

"Mūsų gausi šeima - tėvai ir septynetas vaikų - grįžo į Lietuvą 1920 metais ir apsigyveno netoli gimtosios Papilės, pro kurią teka Venta. Buvau toks pat varganas piemenukas, kaip ir tūkstančiai kitų kaimo vaikų: pavasarius, vasaras ir rudinius praleidau, ganydamas gyvulius pas turtingus ūkininkus. Mokyti tegalėjau tik porą žiemų Papilės mokykloje. Tai ir buvo visi mano mokslojai. Taip rašė 1979 m. išleistoje knygoje "Diena stipresnė už naktį" Povilas Venta, "gyvenimo universitetuose" tapęs žinomu JAV pažangiųjų lietuvių veikėju.

Gražųjų šių metų Lietuvos pavasario metų Povilas Venta vėl grįžo Papilėn. Grįžo pelenų urna, kad amžiams liktų su gimtinės žeme. Jo palaikus į Lietuvą atvežė žmona Nelė Ventienė.

Gegužės 17-oji.

Papilės kultūros namuose, ant paaugstinimo gelėsės skęsta urna. Nuo sienos, iš portreto žvelgia nepamiršiamos, žmogiško gerumo pilnos Povilo Ventos akys.

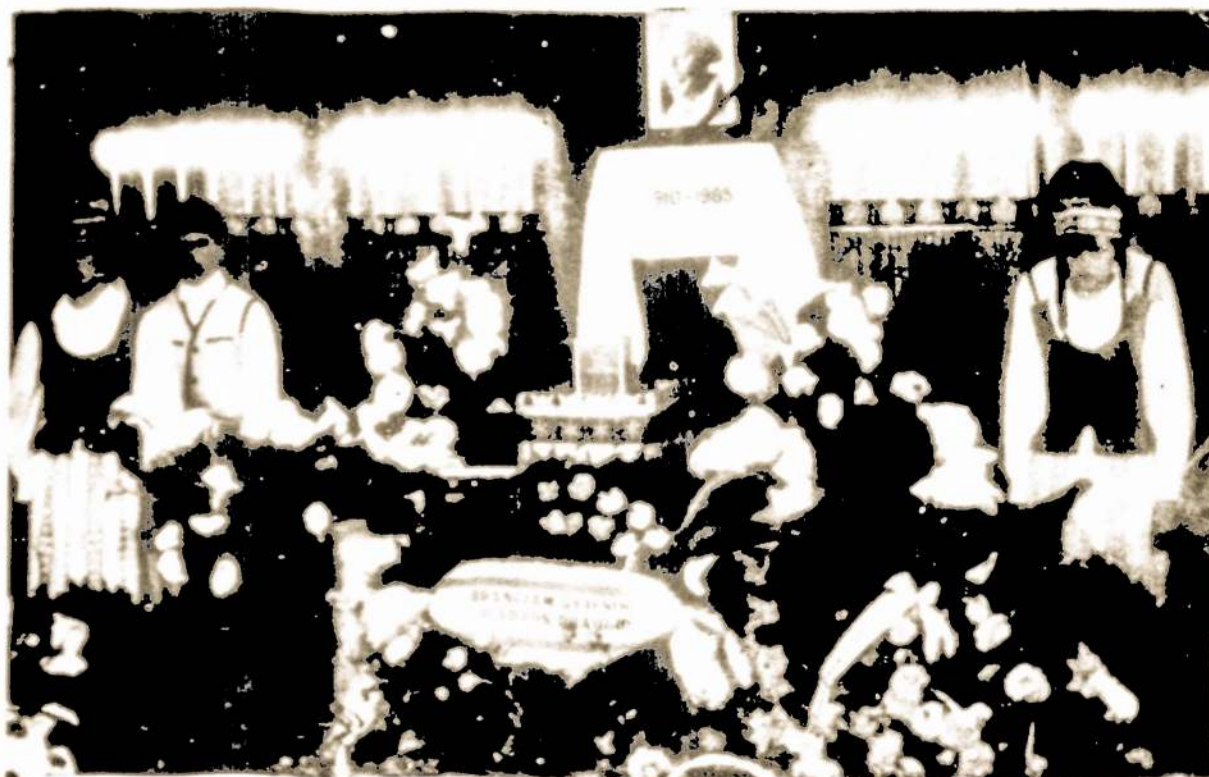
Skaitmenys 1910-1985. Liejasi gedulo muzika. Nuo pat ryto eina ir eina žmonės. Ne tik iš Papilės - iš Akmenės, Viekšnių, Naujosios Akmenės, kitų aplinkinių žemaitijos vietovių. Žemdirbiai ir tarnautojai, moksleiviai ir darbininkai. Ateina atiduoti paskutinę pagarbą tauriam šios žemės sūniui, kovotojui prieš reakciją, už socialinę pažangą. Atvyksta Vilniaus visuomenės atstovų - tarp jų matome Lietuvos TSR Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo sekretorių J. Gurecką, Lietuvos TSR užsienio r. ikalų ministrą V. Zenkevičų, Lietuvos KP CK užsienio ryšių skyriaus vedėją pavaduotoją J. Paleckį, Lietuvos draugystės ir kultūrinio ryšių su užsienio šalimis draugijos pirmininką R. Petrauską, Galvas lenkia P. Ventos revoliucinės kovos draugai, būrelis pažangiųjų JAV lietuvių.

Vainikai, vainikai... "Brangiam gyvenimo ir kovos draugui - žmona Nelė Ventienė", "Poviliui Ventai - "Laisvės" laikraščio kolektyvas", "Žyminam mūsų tautiečiui Poviliui Ventai - "Tėviškės" draugija, "Gimtųjų krašto" redakcija", "Poviliui Ventai - nuo Papilės apylinkės tarnautojų"... Nuo Akmenės rajono valdybos, nuo S. Daukanto vidurinės mokyklos, nuo statybinių medžiagų kombinato...

14 val. Tautiniai drabužiais apsirengę jaunuoliai išneša P. Ventos urną iš kultūros namų. Ir nuvinguriuoja gedulo eiseną - šimtų šimtai žmonių - saulės nušviestu miesteliu link jį juosiančios Ventos, kur pilkapyje glaudžiasi kapinės. Čia gedulo mitinga pradeda "Tėviškės" draugijos prezidiumo pirmininkas Pranas Petronis:

"Mūsų pažangioji išeivija per ilgus dešimtmečius moraliai ir materialiai rėmė lietuvių tautos kovą už laisvę, sveikint naujos darbo Lietuvos gimimą, didžiausios jos šandieniniui klestėjimui. Nenutraukiama pažangieji ir jų socialinės tėviškos ryši rudo ir tas faktas, kada ne vienam jų amžinojo poilsio vieta tapo gimtoji žemė. Nuo šiol šis Papilės žemės kauburėlis ir granito akmuo taps Povilo Ventos šviesaus atminimo ir pagarbos vieta. Čia pat, greta, ilsimi Jūzefą Šukienę, JAV darbininkų judėjimo dalyvę, pažangiųjų JAV lietuvių moterų organizacijų ir spaudos veikėją. Šis Papilės pilkapis, švęstis garsojo Simono Daukanto atminimu, bus ir JAV pažangiųjų lietuvių veiklos pagerbimo vieta.

Povilas gimė 1910 m. sausio 25 d. neturtingų darbininkų Stulpinų šeimoje šiame gražiame žemaičių Papilės miestelyje, čia prabėgo jo sunki vaikystė. Gražiosios Ventos

Jaunieji garbės sargyboje.

Ventienė, Buknienė, Petronis kapinėse.

skardžiai ir vandenys visa gyvenimą net ir už jūrų marių šviesiu paveikslu liko Povilo širdyje, upės vardas tapo jo pseudonimu, antrąją pavarde. Povilas Venta dar jaunuoliu įsijungė į revoliucinį judėjimą gimtojoje Žemaitijoje, dalyvavo Lietuvos Raudonosios pagalbos organizacijos veikloje, kairiųjų darbininkų buvo išrinktas Klaipėdos krašto seimelio atstovu, Klaipėdos uosto darbininkų partinės kuopelės sekretoriumi. Už politinę veiklą buvo kalinamas.

Teisybės troškimas, socialinio teisingumo jausmas vedė Povilą Ventą ten, kur virė klasiniai mūšiai, kur liepsnojo internacionalinė darbo žmonių kova prieš reakciją.

1937 m. Povilas Venta su bendraminčiais išvyko į Ispaniją, kovojo prieš fašizmą internacionalinėse brigadose. Antrą kartą stoti į kovą su fašizmu Povilui Ventai teko likti nublakstamam Jungtinės Amerikos Valstijose - jis dalyvavo Antrajame pasauliniame kare, kaip JAV armijos karys kovojo prieš japoniškus militaristus Indokinijoje.

Keturis dešimtmečius su viršum Povilas Venta pragyveno Juntinės Amerikos Valstijose ir visus tuos metus, negalėdamas jėgų, atidavė pažangiam išeivijos judėjimui. Nuo 1952 m. Povilas Venta dirbo Niujorke "Laisvės" laikraščio redakcijoje, 1960 m. buvo išrinktas "Laisvės" bendrovės Direktorių tarybos pirmininku ir šias pareigas atsidavusiai ėjo iki mirties 1985 metų rudėnį. Dalyvavo lietuvių meno sąjungos, Amerikos lietuvių darbininkų literatūros draugijos veikloje. Ir greta jo visada buvo žmona Nelė Ventienė, dabar "Laisvės" redkolegijos narė. Ir visada Ventų širdyje buvo Lietuva - ją aplankę jie džiaugdavosi lietuvių tautos gyvenimu, čia matė savo svajonių ir idealų įsikūnijimą.

Poviliui Ventai buvę suteikti Lietuvos TSR nusipelnusio kultūros veikėjo, Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos garbės nario vardai. TSRS Aukščiausiosios Tarybos Prezidiumo įsakymu Povilas Venta drauge su grupe amerikiečių - Antrojo pasaulinio karo veteranų - buvo apdovanotas jubiliejinu medaliu, pažymint Pergalės 40 metį.

Gerbiamas mielas Povilai! Lietuvių tauta prisimins Tave kaip kovotoją už šviesią ateitį, visada, Povilai Venta, liksi mūsų atmintyje, mūsų darbuose. Lenkdamį galvą prieš Tavo palaikus, mes reiškiamė gilia užuojautą žmonai Nelei, visiems artimiesiems, bendražygiams, kurie Tavo kilnų darbą tęsia "Laisvės" laikraščio redakcijoje, pažangioje veikloje".

Kalba "Laisvės" direktorių tarybos sekretorė Nastė Buknienė: "Mes labai pasigisime Povilo. Jis buvo draugiškas žmogus, mokėjo paskatinti, kad mes dirbtume. Ypač rūpinosi "Laisvės" laikraščiu. Jis

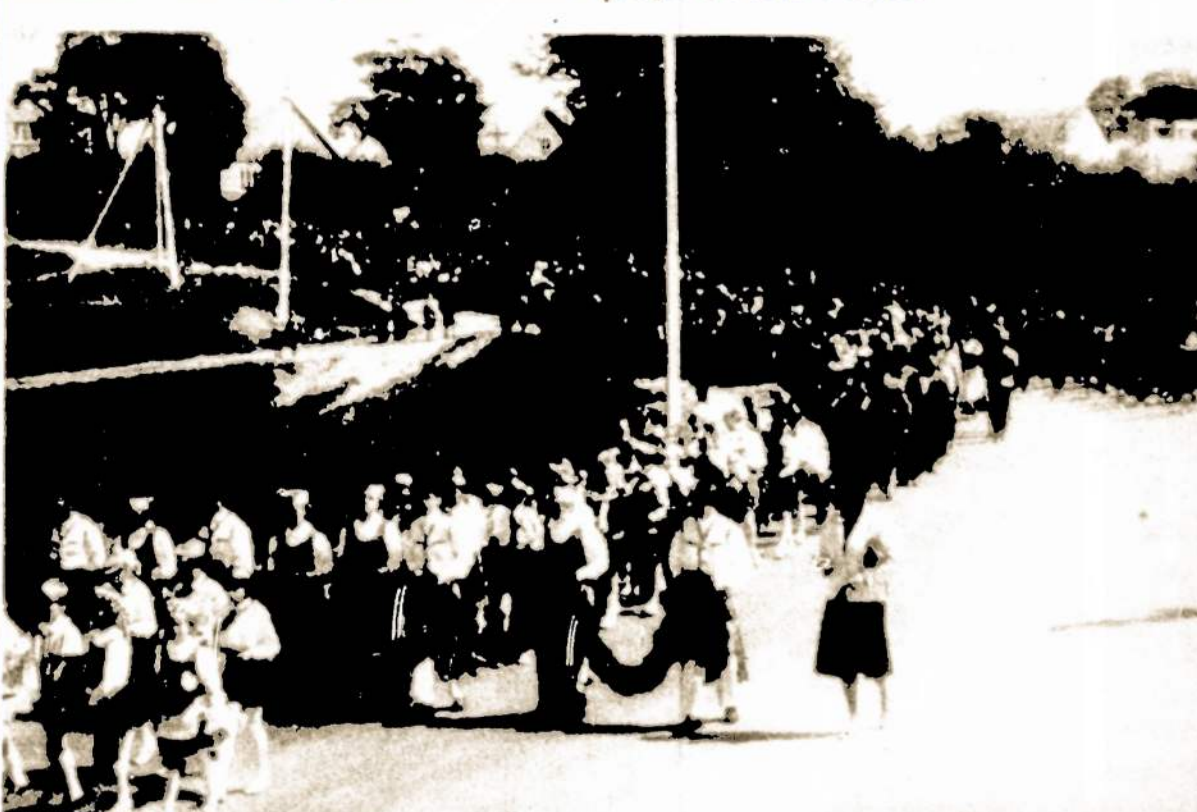
troško sulaukti laikraščio 75-erių metų sukaktį. Atsitiko taip, kad nesulaukė. Visi mylėjo jį, su kuriais ėjo ranka rankon, širdis širdin, kurie ir šiandieną jo darbą tęsia. Didžiujamės, kad tėviškė taip gražiai priėmė Povilą Ventą, savo sūnų..."

Žodis suteikiamas Lietuvos TSR žurnalistų sąjungos pirmininkui, "Tiesos" laikraščio redaktoriui Albertui Laurinčiukui. Jis sako:

"Žmogus, eidamas per gyvenimą, visada palieka pėdsakus. Kartais jie būna nežymūs, o kartais giliai įsirežę. Povilo Ventos kelias buvo labai vingiuotas ir išklotas aštriais akmenimis. Pėdsaką jis paliko labai giliu gyvenime ir visų jį pažinojusių žmonių atmintyje. Jau ankstyvoje jaunystėje, pamatęs ir supratęs neteisybės priežastis, Povilas Venta įsijungė į komunistinį judėjimą, veikė labai energingai.

Povilas Venta buvo revoliucionierius. Jis ne tik mąstydavo, bet norėjo pasaulį pertvarkyti, kad būtų gražesnis. Jis nesitaikstė su tuomet egzistavusia spriedžia ir todėl buvo nuteistas ir sėdėjo kalėjime. Jis visur laikėsi labai vyriškai.

Povilas Venta buvo interacionalistas. Sužinojęs, kad Ispanijoje žmonės kovoja prieš fašistinį

Gedulingas kortežas...

režimą, jis išvyko ten ir kovojo internacionalinėse brigadose.

O paskui likimo keliai nublokė jį į JAV. Ten jis energingai ėmėsi darbo pažangiųjų lietuvių tarpe. Ir kaip simboliška, kad šiandien laidotuvis dalyvauja ir "Laisvės" laikraščio direktorių tarybos sekretorė Nastė Buknienė, pažangaus lietuvių išeivijos judėjimo žymios veikėjos Elena ir Emilija Jeskevičiūtės, kiti laisviečiai.

Povilas Venta mylėjo Lietuvą ir tą mes visi žinome. Pernai "Vilnis" minėjo savo 65-tį. P. Venta buvo nuvykęs į šio laikraščio jubiliejinį minėjimą, ir mes su juo vaikščiodami Čikagos gatvėmis, kalbėjome, kad jis kitais metais, maždaug tuo pačiu metu atvyks į Lietuvą, ir mes čia paminėsime paties seniausio pasaulio leidžiamą pažangaus laikraščio "Laisvė" jubiliejų. Nebeatvyko. Jo pelenus atvežė žmona - bendražygė ir kovotoja Nelė Ventienė. Mes reiškiamė pagarbą jai ir tiems JAV gyvenantiems pažangiems lietuviams, kurie iš visų jėgų remia Tarybų Lietuvą, kurie kovoja už taiką ir žmogaus laimę.

Kalba Povilo Ventos jaunystės ir revoliucinės kovos draugas Jonas Jurgaitis:

"Su dideliu liūdesiu į amžino poilsio vietą palydėjome mūsų miela draugą Povilą Ventą. Jo gyvenimo kelias kupinas darbų ir kasdieninės kovos, pašvęstos žmonių labui.

Su Povilu susipažinau daugiau kaip prieš 50 metų Bajorų sunkiųjų darbų kalėjime, kur jis irgi pateko

už revoliucinę veiklą Lietuvoje. Povilas tarpe savo draugų - politikalių buvo nuoširdžiai mylimas už tą didžiausią savo kuklumą, dėmesį draugams. Kalėjime kiekvieną savo, nuo darbų atliekamą laisvalaikio valandėlę kruopščiai išnaudodavo savišviesos reikalams, nes laisvėje jo gyvenimas buržuazinės santvarkos aplinkoje mokslui buvo labai šykštus.

Kadangi Lietuvos buržuazinė vyriausybė nė karto nepajėgė sudaryti Povilui teisinės bylos, todėl prisiėdavo po kelių kalnimo mėnesių vėl paleisti į laisvę, tikintis nors šitokių terorizavimų palaužti jo revoliucinę dvasią. Nepajėgdami to padaryti, Povilą Stulpiną-Ventą visam karo stovio laikotarpiui ištrėmė į jo gimtinę Papilę, čia jis turėjo kasdien registruotis valsčiaus policijoje, nuolatos buvo sekamas įvairių policijos agentų. Išvykti kur nors už miestelio ribų neturėjo teisės. Susirasti kokio nors darbo Papilėje nebuvo galimybių. Po pusmečio Povilas, iškankintas šių žiaurių persekiojimų, ryžosi slapta pabėgti iš Papilės. Klaipėdoje, negalėdamas dienos šviesoje rodytis, nutarė išvykti į Ispaniją, su draugais surado plaukiantį į Prancūziją laivą ir jame pasislėpė. Taip trys draugai - Povilas Venta, Antanas Slapšys ir Pranas Zubas po įvairiausių nuotykių ir ilgos kelionės atsidūrė Prancūzijoje, o iš ten - Ispanijoje.

Dalyvavo įvairiose internacionalinių brigadų kautynėse, ginant Ispanijos Respubliką, fronte buvo sunkiai sužeistas, po pasigydymo vėl grįžo į kautynes. Žlugus Madridui, Liaudies frontas iširo, tarptautinių brigadų dalyviai buvo internuoti Prancūzijos koncentracijos stovyklose. Ten gyvenimo sąlygos buvo labai žiauros. Po pusmečio Povilas, rizikuodamas savo gyvybę, pabėgo; po įvairių klajonių atsidūrė Bordo mieste, kuriame pasisėdė nustatyti ryšius ir gauti naujus asmens dokumentus. Tais sunkiais 1940 metais, pasirenkant naują pavarde, Povilas vėl prisiminė savo gimtinę, vaikystės upę Ventą. Ir jis tapo Povilu Venta.

Po to, - kiek visokių pergyvenimų, antrasis pasaulinis karas, kuriame Povilas Venta dalyvavo, triuškindamas japoniškuosius militaristus.

Pokario metų jo gyvenimas buvo susietas su pažangiųjų Amerikos lietuvių gyvenimu. Povilas daug prisidėjo, kad "Laisvės" laikraštis būtų revoliuciniai idėjiškas, nuoseklus ir nepalaužiamai tvirtas.

Atsiveikindami su tavim, mielas Povilai, didžiujamės Tavo nueitu gyvenimo keliu. Visada prisiminsime Tave, Tavo atliktus kilnius darbus žmonių labui.

Tebūna Tau lengva tėviškos žemėlė. Povilo draugų vardų reiškia nuoširdžią užuojautą jo mielai žmonai Nelei, sūnams Konradui, Poviliukui, jų šeimoms, giminėms ir jo draugams."

Žodis suteikiamas Lietuvos Komunistų Partijos Akmenės rajono komiteto pirmajam sekretoriui Jonui Budrevičiui:

"Povilo Ventos taurus gyvenimo kelias prasidėjo čia, senojoje Papilėje. Turtingas nuo seno šis kraštas kovų už tiesą, už šviesų gyvenimą tradicijomis. Kovų prieš išnaudojamą, kovų už darbo žmonių laimę keliai ir anksčiau ne kartą nuvedavo papilėnįsikius toli nuo gimtųjų vietų. Už jauną Tarybų Rusiją 1918 metais Rytų fronte su Koltako gaujomis grūmėsi ir žuvo papilėnė Jonas Liaugminas. Didžiojo proletariato vado Lenino užduotis vyktė revoliucijos karys, 1919 metais Maskvos tarybos deputatas Domininkas

COME TO: 27TH LDS CONVENTION BANQUET

SATURDAY, AUGUST 23, 1986

SHERATON INN, FULTON ST., MIDDLETOWN, N. Y.

Cocktail Hour 6:00 P.M.

Dinner at 7:00 P.M.

(Sole Florentine or Cornish Hen, state preference)

Dancing at 9:00 P.M.

COST \$18.00 PER PERSON

Make check payable to:

Association of Lithuanian Workers - Lodge 13

or send credit card number and expiration date to:

Convention Committee
c/o Association of Lithuanian Workers
26 North St.
Middletown, N. Y. 10940

Europos darbininkų unijos pasiryžta kovai prieš aparteidą

London. — Spauda plačiai rašo apie D. Britanijos, Airijos ir Prancūzijos darbo unių solidarumo pasisąjūdėjimus vienigai kovoti prieš aparteidą Pietų Afrikoje.

Airijos darbo unių metiniame suvažiavime dalyvavo Pietų Afrikos darbo unių atstovai ir papasakojo apie sunkias gyvenimo sąlygas aparteido režime. Vėliau spauda kvietė Airijos darbininkus pasekti Airijos moterimis, kurios jau daugiau kaip metai paskelbusios boikotą daržovėms iš Pietų Afrikos. Tai privertė ir Airijos vyriausybę uždrausti daržovių iš Pietų Afrikos įvežimą ir paskui reikalauti Bendrojo Europos Rinkoje sankcijų prieš Pretorijos režimą.

Pietų Afrikos darbo unių atsto-

vai lankėsi ir D. Britanijoje bei Prancūzijoje, susitikdami su tų šalių darbo unių vadais ir gaudami jų pasišalėjimą, kad jie per savo vyriausybės parems sankcijų Pietų Afrikai klausimą.

Washington. — Naujojo ambasadoriu, čia išvykus Anatolijui Dobryninui, Tarybų Sąjunga paskyrė savo buvusį ambasadorių Jungtinėje Tautose Jurijų Dobryniną. Pastarasis yra buvęs TSRS ambasadorium Ispanijoje, ir JT pabuvo tik trumpą laiką.

Varšuva. — Lenkijos vidaus reikalų ministro pavaduotojas gen. Władysław Pozoga spaudos pasikalbėjime pareiškė, kad Vakarų šalys treniruoja lenkus įvairiems sabotazo ir teroristiniams veiksams. Viena tokių apmokymo bazių nurodyta JAV, New Jersey valstijoje.

Niša pridengia metalo plokštę su įrašu:

Pažangus
JAV lietuvių veikėjas
Povilas Venta
1910-1985

"Retkarčiais atsisuku į tuos išgyventus metus, - rašė P. Venta savo atsiminimų knygoje. - Nesigailiu jų, jeigu jie ir buvo man negeri, jeigu jie nedovanojo man tos dalios, kuri teko Lietuvoje likusiu mano draugų vaikams, anūkams ir proanūkams. Jeigu reikėtų iš naujo gyventi - pasirinkčiau toki pat kelią. Visada buvau ištikimas darbo žmonių kovai, pažangos, socialinės lygybės ir socializmo idealams. Nors retėja mūsų, JAV pažangiųjų, agresijos, bet visi iki galo liekame su Amerikos darbo žmonėmis, su socializmo pasauliu, išsaugome šviesuosius teisingesnes socialines santvarkos idealus. Ir todėl tikime, kad kova, kuriai atidavėme savo jėgas, visur bus laimėta, tikime, kaip ta diena, kurios šviesa visada nugalė tikties tamsą".

Povilo Ventos atminimas lieka mums. Jo darbai lieka su mumis. Mes juos tęsiame.

N. Ventienė prie kapo...

Kanados darbo unių nori platesnių ryšių

Ottawa. — Neseniai čia pasibaičiusi Kanados didžiausios darbo unių federacijos (Canadian Labor Congress) konvencija patvirtino savo narių pageidavimą išplėsti ryšius su socialistinių šalių ir kitų šalių darbo uniomis. Ši Kanados darbo unių federacija atstovauja daugiau kaip dviem milijonam narių.

KANADOS ŽINIOS

TORONTIEČIŲ KRONIKA

Birželio 17, po bingo, vaišių, J. Morkis parodė filmą, padarytą iš klubiečių išvykos, apie kurią jau buvo rašyta anksčiau. Po to, Klubo direktorių Taryba turėjo posėdį, kuriame T. Zidneris pranešė, kad jis gavo gerą pirkėją. Direktorių Taryba pasiūlymą priėmė. Toliau T. Zidneris aiškino apie pardavimo procedūrą. Pranešimas buvo priimtas ir nutarta šaukti susirinkimą, visus narius laiškais, liepos (July) 6. Visi klubo nariai būtinai dalyvaukite, kurie negalės, tai laišku praneskite, ar užgirate Direktorių planą paroduoti sale.

Toliau sekė diskusijos apie Toronto Lietuvių Sūnų ir Dukterų klubo palikimą. J. Morkis pranešė, kad yra vieta dėl klubiečių veiklos labai geroje vietoje, su patogia transportacija. Bus galima tęsti veiklą taip, kaip 160 Claremont, turėti susirinkimus, palaisti bingo, rodyti filmus, atžymėti gimtadienius. Mūsų sueigos neturi būti nutrauktos, nes mūsų klubas per daug metų draugiškai sugyveno, todėl turi būti taip ir toliau.

Dėkoja už knygas

Kadangi Kanados Lietuvių Literatūros Draugijos Centro Komitetas jau neveikia ir knygų skaitytojų mažai beliko, o jo knygynas buvo

gana gausus, tai buvo nutarta atsi-klausti Toronto Public Library, ar jie pageidautų lietuvių kalba knygų. Bibliotieka mielai noru sutiko paimti jas.

Sūnų ir Dukterų Klube buvo pra-nešta, kad, jei kas nori, tai gali pa-sirinkti knygų veltui ir kiek tik nori, nes knygos bus atiduotos į knyg-y-ną.

Zemiam telpa knygyno laiškas:

"Dear Mr. J. Morkis:

"On behalf of the Toronto Public Library Board I wish to acknowl-edge and thank you for the gift of 40 boxes of books.

"The collections of the Toronto Public Library have been enriched by many gifts over the years. Your interest in the collections, as ex-emplified by this gift, is greatly appreciated."

Dar Vienas

Birželio 17 mirė senas torontietis S. Ilakis. Velionis buvo vedęs kitaute, tai retai pasirodavo lietuvių parengimuose. Paskutiniu metu jis visai nesilankė. Seniau rodos priklausė prie pašalpinės draugijos, skaitė Liaudies Balsą, kol šis laikraštis išeidavo.

Gili užuojauta jo šeimai, o jam lai-būna lengva Kanados žemėlė.

A. Y.

MONTREAL, QUE., CANADA

Ligoniai

J. Taruška buvo išvežtas į Montreal General ligoninę.

S. Spaičienė, greitąja pagalba, buvo išvežta į R. Victorijos ligoninę.

L. Kisieliūsi turėjo operaciją Reddy Memorial ligoninėje.

A. Snaideris, netikėtai puolė ir rankos kaulas trūko. Lanko ligoni-nę.

J. Stukas randasi St. Elizabeth ligoninėje.

J. Filierienė sunkiai serga M. General ligoninėje.

Šių žodžių rašytoja, su greitąja pagalba, buvo išvežta į Laval ligoninę.

Visiems ligoniams linkiu greit pasveikti.

Susilaukė sunelio

A. M. Paragiai susilaukė vėl anūkėlio. Jų dukrelė Dana pagimdė gražų ir sveiką sunelį. Tėveliai ir tėvukai labai džiaugiasi.

Linkiu gražiai augti.

Mirė

Birželio 9 d. mirė Elena Kaulakie-nė, (Augustauskaitė), 78 m. Liko nuliūdime dukra Ona, 6 anūkai ir 3 proanūkai, taip pat sesuo Anelė.

Artimiesiems gili užuojauta. Lai-būna velionei lengva žemėlė.

Ekskursija į Lietuvą

Gegužės 29 d. išvyko Montrealo tautiečiai į Lietuvą 10 d., vadovau-jauant Jonui Vilkeliiui. Iš viso buvo 20 tautiečių, bet pabaigoje liko 18, nes 2 nusigando ir paskutinėmis dienomis susilaukė. Dėkui "Tėviš-kės" draugijai ir Komitetui, Pranui Petroniui, kurie suteikė labai gražią viešnagę.

Grįžo visi labai patenkinti kelione ir džiaugėsi aplankę savo gimtinę arba tėvų žemę. Jau kai kurie yra užsiprašę ant kitų metų gegužės 10 d. ekskursijos. Sugrįžę laimin-gai, visi kalba, kokia yra graži T. Lietuva ir visi nori, kad būtų taika pasaulyje.

J. Na

Kupiškio rajono Antašavos kolūkio Viktoriškų kaime atidaryta iš čia ki-lusios dailininkės Veronikos Slevytės dovanotų paveikslų galerija. Apie 130 paveikslų eksponuojama aukštaitiško name ir svirne. Lankytojai gali susipa-zinti su peizažais, natūrmortais, grafikos darbais.

V. Brajo nuotraukoje: Dailininkė Veronika Slevytė supažindina moksleivius su galerijos eksponatais.

ST. PETERSBURG, FLA.

ŽINIOS

Klubo sekretorė Mary Brennan, mums pranešė, kad Klubas atstaty-mas vykdomas labai gerai. Draugai iš visur, prisituntę pinigines pagal-bos, turėdami vilties, kad Klubas vėl bus atidarytas dar spalio mėn.

Linkim nariams gero pasisekimo jų milžiniškam projektui.

ADMINISTRACIJA

Buvo susirgusi sunkiai Martha Gruginienė. Ligoninėje operuota. Operacija pavyko. Dabar sveiksta poilsio namuose. Tikisi greit grįžti į namus.

Nuos patį pergyvendama sveika-tos nemalonumus, rūpinasi pažan-giaja spauda, ypač "Laisve". Ji ja dažnai paremia, taip ir ši karta išteikė paramos \$50.

Ačiū jai. Linkiu mieliai draugai stiprios sveikatos.

Aldona

DETROIT, MICHIGAN
MIRUS

Bessie [Barbora] Klimas

1986 m. birželio 22 d.

Reiškiame gilią nuoširdžią užuojautą velionės sunėnams: Albin Waleyko gyv. Bedford, Massachusetts ir Dr. Karl Yoshoniui, bei jo žmonai Jan, jo vaikūčiams Peter ir Elaine, gyv. Okemos, Michi-gan; svainiui Frank Yoshoniui, gyv. Holt, Michigan; visiems gim-nėms gyv. JAV ir Tar. Lietuvoje, bei idėjos draugams.

Zinokite, kad ir mes kartu liūdime netekę mylimos draugės.

Detroito Moterų Pažangos Klubas

DETROIT, MICHIGAN

MIRE

Anna [Demska] Dočkus

Liepos 3 d., staiga mirė vi-siems gerai žinoma pažangietė Anna [Demska] Dočkus, sulaukus 93 metų. Liepos 24 d. a.m. būtų buvęs 94 metų amžiaus. Pailusis širdelė sustojo vežant ją į ligoninę.

Velionė gimė Kybartuose, 1892 m. liepos 24 d. Jos tėveliai buvo Marytė ir Vincas Sulinskai; turėjo vieną brolį ir tris sesutes. Būdamą 18 metų amžiaus, atvyko į JAV 1910 metais į Wilkes-Barre, Pensil-vaniją; 1918 metais atvažiavo į Det-roitą ir čia išgyveno iki mirties. Bu-vo du kartus išteikęsi: pirmą kartą su Antanu Dėmskiu; antrą su Alex Dočkom; abu vyrai mirė.

Per pastaruosius kelerius metus gyveno su draugais Mary ir Frank Nienus.

Nuo pat atvykimo iš Lietuvos, velionė buvo nepaprastai energinga ir aktyvi tarpe pažangiųjų lietuvių. Ji buvo pirmutinė kovot už moterų teises; priklausė prie Lietuvių Dar-bininkų Susivienijimo, Detroito Lietuvių Klubui, A.L.D.L.D., Det-roito Moterų Pažangos Klubui cho-re. Mažai buvo operacijų ir veiklų, kuriose velionė nevaikė; buvo ge-ra aktorė. Visi jaunuoliai (kurie da-bar jau irgi pasenę) buvo jos "vai-kai". Su jos pagalba, Detroito gy-vuoja pirmosios kartos lietuviai.

Velionė buvo pašarvota Val Bau-ža laidotuvių namuose 1930 - 25th Street, Detroito ir sukremta liep-os 7 d. Woodmere kapinėse. Jos pelenai buvo palaidoti liepos 11 d. Woodmere kapinėse tarpe jos dvie-jų mirusiųjų vyrų. Laidotuves tvarkė velionės šeimininkai Mary ir Frank Nienus bei jos artimi drau-gai, Antonette ir Kęstutis Gareliai. Laidotuvių namuose ir kapinių koplyčioje atsisveikinimo kalbą pa-sakė Servit Gugas. Kaip ir visuo-met, laidotuvių direktorė, Yolanda Bauža-Zaparakienė visiems daly-viams gražiai padėjo.

karsto nešėjai buvo velionės arti-mi draugai - kaip ji sakydavo "mano vaikai" - Albert Litvinas, Albert Stacey, Alfons Rye, Eddie Balchū-nas, Chuck Tvaska ir Kęstutis Ga-relis. Visi dalyviai buvo pakviesti pietums į Detroito Lietuvių Klubą.

Velionė, Anna (Demska) Doč-kus buvo aktyvi pažangietė; aukėjo organizacijoms pinigais ir darbu; stambiai aukodavo laikraščiams "Laisvei" ir "Vilniai" ir apie dvylika lietuvių Tar. Lietuvoje gaudavo tuos du laikraščius, kuriuos velionė užprenumeruodavo. Prieš mirtį ji prašė savo šeimininkų pasiųsti auką "Laisvei" ir "Vilniai" po šimtą dole-rių. Taip ir buvo padaryta. Mes visi liūdime jos netekę!

Serga du broliai

Klubo narys Petras Stasikaitis, pradėjo daugiau sirginti ir dabar gyvena Ferguson Convalescent Ho-me, 239 South Main Street, Lapeer, Michigan.

Jo brolis Mike Stunskas, taipgi sunegalavo; birželio 30 d. Fordo li-goninėje buvo padaryta širdies ope-racija. Dabar sveiksta ir gal greitai laiku vėl matysime klube. Jis yra

klubo valdyboje. Jo žmona ir klubo nuolatinė šeimininkė, Pat Stunskas, dabar turi daug darbo prižiūradama abu brolius.

Serga klubietiai

Savo namuose sugriuvo klubietė Petrė Stakvilienė (Stackwell) ir per savaitę laiko niekam nesakė. Bir-želio 22 d. jos sūnus Eddie ją nuvežė į Ford ligoninę kur surado, kad su-laužė klubą. Nereikėjo operacijos, nes moderniškom mašinom pataisė ir dabar Stakvilienė sveiksta savo namuose vakščiudama su "walke-riu".

Kitas klubo narys Clem Patocki, pergyveno sunkią operaciją birželio 20 d. Oakwood ligoninėje. Operaciją pasisekė. Dabar sveiksta savo na-muose. Jo žmona Helen taipgi ligo-nė. Gaila gerų žmonių.

Dar dvi mirtys

Dorvin Convalescent namuose, Farmington Hills, Michigan mirė gegužės 24 d. gerai žinoma pažan-gietė Sophie Nakas o globoja-ma vezio ligos ištektą. Harry Will laidotuvių direktoriaus pagalba, ve-lionė tą pačią dieną buvo palaidota Grandlawn kapinėse prie savo mi-rusio vyro Frank Nakas.

Velionė nuliūdime paliko dukrą Violet Nakas Brownell ir tris anū-kus: Tim, Ray ir Sarah. Velionė su vyru Frank priklausė prie visų pa-žangiųjų organizacijų ir skaitydavo laikraščius "Vilnis" ir "Laisvė".

Kita pažangietė Bessie [Barbora] Klimas, Greenbriar Convalescent Center, Howell, Michigan, mirė bir-želio 22 d. sulaukus 89-erių metų amžiaus. Buvo pašarvota Harris lai-dotuvių namuose Ford road, Gar-den City, Michigan, bet laidotuves tvarkė laidotuvių direktorė Yolanda Bauža-Zaparakienė. Laidotuves įvyko birželio 25 d., palaidota Grandlawn kapinėse. Atsisveikini-mo kalbą laidotuvių namuose paka-lė Kunigas Koss ir laidotuvių di-rektorė Yolanda Bauža-Zaparakie-nė.

Velionė paliko nuliūdime sūnė-nus: Alvin Waleyko gyv. Bedford, Massachusetts ir dr. Karl Yoshoni, jo žmoną Jan ir jų vaikūčius Pe-ter bei Elaine, gyv. Okemos, Michi-gan; svainį Frank Yoshoni ir daug draugų. Velionė priklausė prie Det-roito Lietuvių Klubui, Moterų Pa-žangos Klubui, ALDLD ir LDS; kuomet buvo sveika skaitydavo laikraščius "Laisvė" ir "Vilnis".

Gražios vestuvės

Birželio 20 d. 6 val. po pietų, St. Hugo of the Hills bažnyčioje, Bloomfield Hills, Michigan įvyko gražios vestuvės. Susituokė laido-tuvių direktorės Yolanda Bau-žos-Zaparakienės dukrelė Audra Ismena Baužaitė su James Brian O'Brien.

Po vestuvių bažnyčioje, įvyko vestuvių vaišės Kingsley Inn, Bloomfield Hills, Michigan. Dalyva-vo virš du šimtai svečių, didžiama lietuvių. Mišios bažnyčioje, vaišės Kingsley Inn ir dalyvių pasipuoi-mas buvo nepaprastai gražus. Baž-nyčioje prie altoriaus Audra Bau-žaitė palydėjo jos mamytė Yolanda ir patėvis Algis Zaparackas, lietu-vių radio direktorius. Buvo šešios poros palydovų; dvi merginos buvo jaunosios sesutės: Nicole kuri jau antrai metal baigė Albion kolegiją ir Liana kuri pabaigė vidurinę mokyk-lą North Farmington ir ateinanti rudenį pradės mokslą Western Uni-versity, Kalamazoo, Michigan.

Jaunoji yra pabaigus moks-lą Wayne State University, Detroito ir dabar toliau mokysis Texas Wo-men's University, Dallas, Texas, kur gyvena jos naujasis vyras Jim O'Brien. Po vestuvių jaunavedžiai praleido medaus mėnesį Hawaii Island.

Stefanija

CLEARWATER, FLA.

Birželio 30 d. mirė Joseph White-Vinikaitis, Smithtown, N. Y., anksčiau per 19 m. gyvenęs Clearwater, Fla.

Buvo atvežtas į Clearwater, pašarvotas Moss Fenster Koplyčio-je. Karstas skendo gėlese.

Juozas Vinikaitis gimė 1892 m. kovo 14 d., Lietuvoje. Imigravo į JAV 1902 m. Pirmiausia apsigyve-no Pensilvanijos Valstijoje. Gavo darbą anglių kasykloje. Dirbo vienerius metus. Juozas greit suprato darbininko imigranto dalia. Patyręs sunkias darbo sąlygas, ilgai nelaukęs, išvyko į Akron, Ohio. Ten pagyveno ilgesnį laiką. Vėliau į Fayette, Pa. Ten ir susituokė su Stephanie Vaideliute.

Persikėlė į New Yorką. Čia dirbo mašinistu geležies industrijoje. Dalyvavo pažangiojoje veikloje. Skaitė ir parėmė pažangiąją spaudą "Laisvė". Jam buvo mylimas laikraštis.

Floridoje Juozas ir Stephanie apsigyveno 1967 m. gražioje Clearwater apylinkėje. Įsirašė į tuo

metu veiklį LLD 45 kp., dar vėliau į susiorganizavusi Piliiečių klubą.

Mirus mylimai gyvenimo draugei liko vienas, labai liūdėjo. 1983 m. dukrelė Gladys jį pasiėmė į savo namus ir gražiai iki mirties prižiūrėjo.

Jo kūnas iš New Yorko buvo parvežtas ir palaidotas Sylvan Abbey Memorial Park, Clearwater, Fla. kapinėse.

Laidotuvėse Aldona Aleknie-nė pasakė atsisveikinimo žodžius. Dideliam nuliūdime liko dukrelė Gladys, jos vyras Robert Tate, anūkė Stephanie, anūkas William Tate. Visi gyvena Smithtown, N. Y. Antras anūkas Lt. Robert Tate, US laivyne Tarnyboje, Okinawa, Japo-nijoje. Su žmona ir dukrele vos trijų mėnesių amžiaus atvyko į laidotu-ves. Gaila, proanūkės Margaret-Kathleen Tate velionis nebuvo matęs.

Dukrelė Gladys išteikė \$40 Prisiminimui tėvelio dukrelė Gladys išteikė \$40 "Laisvė" para-mos.

A. A.

DETROIT, MICHIGAN
MIRUS

Anna [Demska] Dočkus

1986 m. liepos 3 d.

Reiškiame gilią nuoširdžią užuojautą velionės šeimos nariams, Mary ir Frank Nienus; jų anūkam Jessica ir Zachary Nienus; jos draugams, Antonette ir Kęstutis Gareliams; visiems giminėms gyv. JAV ir Tar. Lietuvoje, bei idėjos draugams.

Zinokite, kad ir mes kartu liūdime netekę mylimos draugės.

Estelle ir John Smith
Minnie ir Chuck Tvaska
Ruby Jaske
Josephine Morkun
Mary Norush
Albert ir Alice Stacey
George Janonis
Ruth ir Servit Gugas
Ann ir Eddie Balchūnas
Emma ir Alfons Rye
Anna Daukus
Albena ir Albert Litvin
Stephanie Masis

Ann ir Stanley Tvaska
Ann Maezes
Julius Rudys
Josephine Paroske
Matilda Rudzevičienė
Angela ir Stewart Riddell
Millie ir Tony Vasaris
Albena ir Ray Lyben
Aldona ir Vytaut Petrul
Lillian Gugas
Frances Clark
Alice Sharka
Keturi Geri Draugai

DETROIT, MICHIGAN
MIRUS

Anna [Demska] Dočkus

1986 m. liepos 3 d.

Reiškiame gilią nuoširdžią užuojautą velionės šeimininkams, Mary ir Frank Nienus; jos draugams, Antonette ir Kęstutis Gare-liai; visiems giminėms gyv. JAV ir Tar. Lietuvoje, bei idėjos drau-gams.

Zinokite, kad ir mes kartu liūdime netekę mylimos draugės.

Detroito Moterų Pažangos Klubas

DETROIT, MICHIGAN
MIRUS

Sophie Nakas

1986 m. gegužės 24 d.

Reiškiame gilią nuoširdžią užuojautą velionės dukrai, Violet Brownell ir anūkam Tim, Ray bei Sarah; visiems giminėms gyv. JAV ir Tar. Lietuvoje, bei idėjos draugams.

Zinokite, kad ir mes kartu liūdime netekę mylimos draugės.

Detroito Moterų Pažangos Klubas

ST. PETERSBURG, FLA.

Mirė Klubo nariai

Nuo 1986 m. kovo mėn. iki 1986 m. birželio mėn. mirė Klubo nariai: Antoinette Buivydas, Frances Pfeifer, Anna Loick, Anna Dočkus ir Joseph White.

Jų šeimoms, visiems artimiesiems, giminėms ir draugams, JAV ir Tarybų Lietuvoje reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą. Netekę gerų draugų mes visi liūdime.

Su meile ir pagarba mes juos visados prisiminsime.

ST. PETERSBURG LITHUANIAN
SENIOR CITIZENS CLUB
VALDYBA IR NARIAI

KEIČIASI PAPROČIAI...

Štai vaizdelis iš Vilniaus kuris rodo, kaip visame pasaulyje papročiai keičiasi. Pagal seną madą motinos nešė vaikus, bet čia, kaip moterų išlaisvinimo judėjimo vaisius, vaizdas atbulas: du jauni tėvai ant savo pečių nešasi savo vaikučius, o jaunos motinos, užpakalyje, lyg kontroliuodamos padėti, ramiai šnekučiuojasi...

(Algimanto Žižiūno nuotrauka).

"LAISVĖS" REIKALAI

Aukos gautos nuo 1986 m. gegužės 10 d., iki 1986 m. liepos 10 d.	
Sons and Daughters Club, Toronto, Ont., Canada, per A. Ylienę	\$ 500.00
A. & S. Bukas, Sands Point, N. Y., per N. Ventienę	88.00
Joseph Zukas, Toronto, Ont., Canada	85.00
Elizabeth Freimont, Cambridge, Mass.	76.00
Olga Y. Abeles, Seminole, Fla., prisiminimui mirusios motinos,	
Agnes Yurevičienės	60.00
Julia Družienė, Norwood, Mass.	50.00
P. M. Gavin, Tillsonburg, Ont., Canada	50.00
E. Stanley, Santee, So. C.	50.00
Leonas ir Margaret Jakščiai, Lake Ronkonkoma, N. Y.,	
prisiminimui draugo, Povilo Ventos	50.00
Chester Kent, Downey, Cal.	26.00
J. ir A. Yla, Willowdale, Ont., Canada	25.00
Julia Callahan, Jensen Beach, Fla., prisiminimui mirusių tėvelių, Vinco ir	
Kastes Karlonjų	25.00
M. Pikeilingis, Auburn, Ill., per M. Barley	25.00
A. Waznys, Richmond Hill, N. Y., prisiminimui mirusio vyro	20.00
Eva Kralikauskas, Lawrence, Mass., prisiminimui mirusio vyro	
Vinceto Kralikausko	20.00
Helen Zekonis, So. Boston, Mass.	20.00
V. Kudinskis, LaSalle, Que., Canada	20.00
V. Bareisis, New Westminster, B. C., Canada	20.00
Julia Simkus, Lakehurst, N. J.	15.00
George Aleliunas, London, Ont., Canada	15.00
Romualdas Maslavskas, Sarasota, Fla.	13.00
Frances Sakal, West Covina, Cal.	13.00
Emelia Liepus, Westerly, R. I., per A. Yakstis	13.00
N. Dudonis, Aston, Pa.	13.00
Aldona Grigaitienė, Wilkes-Barre, Pa.	11.00
A. Byras, London, Ont., Canada	10.00
Robertas Sherelis, Webster, N. Y.	10.00
Bronė Kirsis, Cambridge, Mass., per J. Družienę	10.00
M. Senkevičienė, per A. Ylienę, Willowdale, Ont., Canada	10.00
Alex Lukosa, Bedford, Que., Canada	10.00
Ilse Bimba, Glen Burnie, Md.	10.00
B. Kvietinskis, Montreal, Que., Canada	10.00
Elena Brazauskas, Hartford, Conn.	10.00
Bronė Kubilienė, Sunnyvale, Cal.	10.00
E. V. Repshis, Dorchester, Mass.	10.00
J. Kuktoras, Toronto, Ont., Canada	10.00
Arthur Patrick, Elka Park, N. Y.	10.00
I. F. Baches, So. Orange, N. J., per G. Wallace	8.00
August Gerbut, Bloomfield, Conn.	8.00
Henry Yuska, Richmond Hill, N. Y.	8.00
C. Tamošiūnas, Miami, Fla.	8.00
J. Katinis, N. Fort Myers, Fla.	8.00
Petrone Malinauskas, Chicago, Ill.	8.00
Frank Ramanauskas, Dorchester, Mass.	6.00
A. O. Anderson, Waterford, N. Y.	6.00
Blanche Swed, Erie, Pa.	6.00
A. Uselis, Ridgewood, N. Y.	6.00
L. Svirplys, Mississauga, Ont., Canada	5.00
O. Boialienė, Maspeth, N. Y., per N. Ventienę	5.00
Bronise Bartash, Sterling Jet., Mass.	5.00
M. Niaurienė, Verdun, Que., Canada	5.00
Janina Vilkelis, Laval, Que., Canada	5.00
M. Simkunas, Brampton, Ont., Canada	5.00
Adele Kirkus, LaSalle, Que., Canada	5.00
Albina Balsys, St. Petersburg, Fla.	3.00
A. Muzikevicius, Easton, Pa.	3.00
A. J. Azukas, Hoboken, N. J.	3.00
A. Staskus, Palo Alto, Cal., per C. Claras	3.00
Mary Dobinis, Cambria Heights, N. Y.	1.00
Iš viso	\$1543.00

Sirdingai dėkojame.

ADMINISTRACIJA

RICHMOND HILL, N. Y.

Mūsų senas skaitytojas ir geras rėmėjas Beni Skublickas pergyveno akies operaciją Eye, Ear and Nose Ligoninėje, 2nd Ave., New York City. Operacija pavyko. Draugas

Skublickas džiaugiasi, kad jis dabar jau gali daug geriau matyti. Linkim draugui Skublickui viso gero.

S. S.

SMITHTOWN, N. Y.

MIRUS

Juozas Vinikaitis [White]

Reiškiamie giliausią užuojautą jo dukrelei Gladys, žentui Robert Tate, anūkams Robert Tate ir William Tate, anūkei Stephanie Tate, taipgi visiems giminėms, artimiesiems ir pažįstamiems Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje.

Ir mes netekę mylimo draugo kartu liūdime.

Nastė Buknienė	Nellie Ventienė
Ona Cepulienė	Anne Yakštis
Helen Esker	Amelia Young
Beni ir Nellie Skublickas	Amelia Yuskovic
Sophia Stasiukaitis	Walter Yuskovic

SMITHTOWN, N. Y.

MIRUS

Joseph Vinikaitis [White]

Reiškiamie gilią užuojautą jo dukrai Gladys, jos vyrui Robert Tate, anūkams Robert ir William Tate, ir anūkei Stephanie Tate, taipgi visiems giminėms, draugams ir artimiesiems čia Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje.

Netekę gero draugo mes visi liūdime,

FRANCES MAZILIENĖ
FRANCES BALTRUS
Brooklyn, N. Y.

SMITHTOWN, N. Y.

30 d. birželio, ligoninėje mirė Juozas Vinikaitis. Jis gyveno pas dukterį Gladys Tate, Smithtown, N. Y. Bus palaidotas Floridoj kur jo žmona palaidota. Artimiesiems gili užuojauta, o velioniai būtų lengva žemėlė.

Nellie Ventienė
Richmond Hill, N. Y.

LAKE RONKONKOMA, N. Y.

Buvau aplankyti draugus, Margaret ir Leona Jakščius. Jie dabar randasi į Golden Villa Rest Home, Lake Ronkonkoma, N. Y. Juos ten labai gražiai prižiūri. Apylinkė irgi graži.

Ilgai pasikalbėjome. Jie sako, kad labai nuobodu be draugų. Laukia kasdien, kad kas nors juos aplankytų.

Leonas man sako: "Keli metai

atgal buvo aplankyti daug Lietuvių šitoj apylinkėj, — bet dabar labai mažai mūsų draugų liko".

Leonas prisiminė Povilą. Jie abu daug pasikalbėdavo apie gimtąją kraštą, ypač apie Žemaitiją nuo Mažeikių.

Povilo prisiminimui draugai Jakščiai paaukojo "Laisvei" \$50.

Nellie Ventienė

SUNRISE, FT. LAUDERDALE, FLA.

Pavėluotai teko sužinoti kad mirė Petras ir Marcelė Pociai. Petras mirė 85 m. lapkričio 23 d., o Marcelė mirė 1985 m. gruodžio 19 d. Velionys priklausė prie visų pažangių organizacijų. Buvo "Laisvės" skaitytojai.

Tegul jiems bus ramu ilsėtis sveitingos Floridos žemėje. Gili užuojauta jų artimiesiems ir visiems draugams.

N. Iešmantas

MIAMI BEACH, FLA.

Nuoširdžiai sveikinu "Laisvę" jos 75-erių metų garbingo jubiliejaus proga. Linkiu, kad mūsų "Laisvė" ilgai gyvuotų, skleistų apšvieta ir kovotų už taiką visame pasaulyje. Mylimai "Laisvei" siunčiu 100 dol. paramos.

ANTOSE RAČKAUSKIENĖ

Lietuvių Darbininkų
Susivienijimas

PENKI DEŠIMTMEČIAI, KAI
LIETUVIŲ DARBININKŲ SUSIVIENIJMAS
[ASSOCIATION OF LITHUANIAN WORKERS]
veikia apdraudus, kultūros ir sporto srityse.

Galite įsirašyti į LDS be daktaro egzaminavimo, užpildydami narystės aplikaciją.

Įsirašyti galima nuo gimimo dienos iki 70-ties metų. Apdraudus paludymai (policies) nuo 1000 doerių iki 10,000 dolerių. Išduodame stipendijas (scholarships) po 1,000 doerių per metus penkiems moksleiviams, kurie išpildo mūsų nustatytus reikalavimus (requirements).

Dėl platesnių informacijų kreipkitės į LDS Centrą šiuo adresu:

Association of Lithuanian Workers Middletown, N.Y. 10940
26 North Street, room 42 telefonas [914] 343-3774

Aplankykite Lietuvą

Siemet Laisvės administracija organizuoja laikraščio skaitytojų net tris turistines grupes. Kaip paprastai, grupės Lietuvoje pabuvos po 10 dienų ir, galimas daiktas, kurie norės galės po parą ar dvi nuvykti į savo gimtąsias vietas.

Pirma grupė išskrido gegužės 12 d.

Antra grupė išskris rugpjūčio 18 d. Maskvoje nakvos 2 naktis, Vilniuje 10 naktų. Grįžtant Maskvoje nakvos 1 naktį. Sugrįš rugsėjo 1 d.

Trečia grupė išskris spalio 13 d. Maskvoje nakvos 2 naktis, Vilniuje 10 naktų. Grįžtant Maskvoje nakvos 1 naktį. Sugrįš spalio 27 d.

Norintys kurti nors grupę vykti, paskubėkite registruotis, nes grupėse vietų skaičius ribotas.

Daugiau informacijų ir registracijai kreipkitės:

P.S. Šią žinią praneškite savo giminėms, draugams bei pažįstamiems.

Laisvės Administracija
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N.Y. 11417

SO. BOSTON, MASS.

Sveikinu "Laisvę"

Nuoširdžiai sveikinu "Laisvę" jos 75 metų garbingo jubiliejaus proga. Linkiu kad "Laisvė" dar ilgai gyvuotų ir kovotų už taiką. Laisvės" paramai siunčiu \$20.

Helen Zekonis

BRIEFS

Twenty years ago, as he signed the bill creating the Medicare program to pay the health costs of Americans over 65. President Lyndon B. Johnson sounded a note of triumph. "No longer," he said, "will illness crush and destroy the savings that they have so carefully put away over a lifetime."

But after two decades of inflation and several years of federal budget-trimming, that triumphant promise is beginning to sound hollow to many of the approximately 30 million elderly and disabled Americans insured by Medicare.

They say that the major cause of heart disease, which kills 1 million Americans yearly, is poor nutrition. According to Dr. James Hunt of the University of Tennessee medical school.

"The 'ideal spread' in this country is a well marbled steak, baked potato with butter and sour cream, salad swimming in blue-cheese dressing and a gooey dessert."

"But these rich foods leave a buildup of a cellular material called atheroma in the lining of the arteries leading to the heart."

"That narrows the arteries and slows down or cuts off blood flow, resulting in hardening of the arteries, strokes and heart attacks."

A record 71 deaths from AIDS were reported in San Francisco for April, three more than the previous monthly high set in March.

In addition, 90 new cases of acquired immune deficiency syndrome were recorded in April, trailing only the 101 new cases recorded in February.

Dr. Dean Echenberg, the city Health Department's communicable disease chief, said there was no way to estimate how many of those individuals who are carrying the virus would develop the lethal disease, which cripples the body's immune system.

Dr. Echenberg estimated that about half the city's estimated 80,000 homosexual men were infected with the AIDS virus, which can be spread by some forms of sexual contact, use of contaminated blood products. The city's total population is just over 700,000.

The U.S. imperialists are protecting and helping the South African racists both openly and secretly, though the latter is now unanimously condemned by the world's people.

"Today in America unions have a secure place in our industrial life. Only a handful of reactionaries harbor the ugly thought of breaking unions and depriving working men and women of the right to join the union of their choice."

"I have no use for those — regardless of their political party — who hold some vain and foolish dream of spinning the clock back to the days when organized labor was huddled, almost as a helpless mass. Only a fool would try to deprive the working men and women of the right to join the union of their choice."

— Dwight D. Eisenhower

ILSE

PEOPLE'S DAILY WORLD
ANNUAL PICNIC

SUNDAY, AUGUST 10th FROM NOON TO DUSK
THREE ACRE PARK
ON BEAUTIFUL LAKE QUINSIGAMOND
IN SHREWSBURY, MASS.

From Boston, take Route 9 west to Shrewsbury. When you see White City on your left, take a right on Quinsigamond Rd., watch for the 3 Acre Park sign on your left.

Also, a bus will leave from 550 Mass. Ave., Central Square, Cambridge at 11 a.m.

Round trip fare and entrance to picnic \$6.00. Children free.

Guest speaker — Tim Wheeler, Journalist, PDW.

Swimming, sports, entertainment, good food, good friends - old and new. A good day in the country for the whole family.